

בלבבי ארבע יסודות

שואל לעניין מבט מבחוץ על עולם ארבעת היסודות

החזו"א בספר אמונה ובטחון (תחילת פרק ד'), וז"ל: "תורת המידות העמידו חכמי היראה לפרק מיוחד בשלמות העבודה, ואף שקדו עליהם לפרקם למדות מספר, כמו כעס, גאווה, תאוה, אהבת הכבוד, אהבת הנצח, נקמה, צרות עין, וכיוצא בהן, ומרוב ההרגל נקבע בלב רבים שבאמת השלימות היא בעלת אברים נפרדים...". ואז הוא מסביר איך שבאמת כל המידות קשורות זה לזה, אלא ש"מדרך הרפואה להרבות בהפרדה, כי נוח למצוא הרצאת דברים בגנות של כל מדה רעה בזמן שהבקיעה והפרידה ויעצבוה לעצב מיוחד, אבל הדיבור על כללות רפואת הנפש מבלי לפרטו לפרטים רבים גורם צמצום בהרחבת הדברים..."

צבי: יפה מאוד! אז הן הן הדברים אצלינו. בעלי המוסר באו לייסד את יסודי תורת המוסר, ולצורך כך הם ניתחו את המידות והמניעים של האדם להרבה מידות ודקויות שונות, והראו איך שיש בזה חכמה שלימה ועמוקה של כוחות הנפש נעלמים. אולם, ה"שיטה" שבחכמה זו, כלומר כלליה ויסודותיה, נשארה עדיין בגדר "תורה שבעל פה" ו"סתרי תורה" כמו שכבר הבאנו, כי החלק הזה הם לא מסרו בכתב, וזוהי החכמה שמחברת בין העמקות של המידות השונות ומאפשרת לנו להבין את המידות בדרך "שיטתית", ע"י חכמת ארבעת היסודות.

יש רק להוסיף כאן שאחרי שלומדים את מבט ארבעת היסודות לעומקה, אפשר גם דרכו לפרק כל מידה לארבעת חלקיה הראשיים של עפר, מים, רוח, ואש, ושוב ל-16 תת-חלקים כנגד העפר, מים, רוח, ואש שבכל חלק, וכן הלאה ל-72 חלקים וכו'. אבל המטרה הסופית בכל זה הוא לחבר את כל האדם אל חלקו הפרטית שבכל מידה ומידה ובכל נקודה ונקודה מעבודתו, שיהא "לשיטתו" בכל נקודה ונקודה מהחיים.

יעקב: הלואי שאזכה!

[המשך בס"ד שבוע הבא...]

יעקב: נראה לי שעשו את זה בכוונה, כי הרבה פעמים כשמדמים מילתא למילתא זה באמת דימוי שטחי, ומשווים דברים שבאמת אפשר לחלק ביניהם טובא, ולכן התנגדו לדרך הזה...

צבי: דברים נפלאים! רק להוסיף קצת הסבר למה שאתה אומר, יש באדם ב' כוחות, כח של דמיון, כלומר כוח של דימוי מילתא למילתא, וכוח של חילוק וניתוח - לחלק בין דברים דומים. בכדי להגיע לעמקות שהם רצו לקלוע אליה, השתמשו הגר"ח ותלמידיו בכח החילוק והניתוח. מכאן כך חקרו חקירות והעמידו צדדים שונים ביסודי כל סוגיה וסוגיה, וע"י כן הם הגיעו לעמקות הסוגיה. אולם, אחרי שמגיעים לאמינות עמקות הסוגיה, יש באמת מקום ואפשרות שוב לדמות מילתא למילתא, ולהראות איך עמקות סוגיה אחת ודרכיה הם באמת קרובות מאוד לעמקות סוגיה אחרת ודרכיה, כי סו"ס כך היא דרכה של תורה, שכשמתעמקים בה כראוי מגלים את האחדות הפנימית של כל התורה כולה...

גרשון: אז מה כל זה קשור לענייננו?

צבי: כי נראה שזו הסיבה שרבותינו בעלי המוסר לא הרבו לדבר על ארבעת היסודות של המידות. זה לא כי לא ידעו או השתמשו בהם, כמו שעוד נוכיח ונברר, אלא כי רצו להימנע מהבנה שטחית וכללית מאוד של המידות. כל יסוד דרכם של בעלי המוסר היה לייסד וללמד שצריכים להתעמק במידות ולברר את הדקות שבהן, להבחין בנגיעות דקה ובמידות נעלמות, והכללת כל המידות לתוך ארבעה יסודות רק מקשה על המטרה הזו. בשלב הזה, מן הצורך היה להרבות בניתוח וחילוק, ולהראות כי שני אנשים יכולים לעשות אותו דבר מסיבות שונות, ואיך האדם יכול לחשוב שהוא עושה משהו מסיבה אחת כשמה שבאמת מניע אותו הוא משהו אחר לגמרי, וכל מיני אופנים כיוצ"ב של "ניתוח וחילוק" שבמידות שהשתמשו בו רבותינו בעלי המוסר.

יעקב: זה מזכיר לי את דבריו הנודעים של

רקע: שבוע שעבר למדו החברים מדברי כמה מבעלי המוסר שכתבו שלמות ריבוי הספרים מתורת בעלי המוסר ומשיחותיהם, עדיין נשאר עומק חכמת המוסר כ"תורה שבעל פה", או אפילו כ"סתרי תורה"...

גרשון: אז אתה מתכוין להגיד שהחלק של "ארבעת היסודות" נשאר חלק מה"תורה שבעל פה" הזה שלא נכתב?

צבי: כן...

גרשון: אבל לא הבנתי - ממ"נ, אם זה חלק כ"כ מהותי, איך ייתכן שזה לא נכתב, ואם לא, אז למה אתה בונה את כל העבודה סביב זה? ובכלל, התירוץ הזה לא כ"כ מתקבל על הדעת... הרי קי"ל ש"הרצאה לשקר ירחיק עדותו", ואיך אוכל להוכיח לך מה כן או לא היתה ה"תורה שבעל פה" של בעלי המוסר...

צבי: השאלות במקומן! אז בוא, תן לי לענות על הראשון ראשון ואחרון אחרון, ונסביר ראשון למה בעלי המוסר לא עשו כ"כ עסק מארבעת היסודות, ואילו אנחנו בונים את כל העבודה סביב נקודה זו. אסביר את הדברים דרך משל שכבר הביא ר' ירוחם זצ"ל (מובא בספר בית קלם, ספר הזכרון, עמו' רצ), שהמשיל את חכמת המוסר של האלטר מקלם לחכמת הלומדוס של הגר"ח מבריסק.

והנה, נודע שדרכו של הגר"ח מבריסק היא לקחת כל סוגיה בפני עצמה ולדון עליה מיניה וביה, לנתח את השיטות ואת הסברות, ולהגיע לעומק הלומדוס של השיטות השונות שבסוגיה. והנה, היום כבר האריכו כמה מחברים להראות כי בהרבה מאוד סוגיות משתמשים הגר"ח ותלמידיו באותם יסודות ובסברות דומות, ואפשר לדמות מילתא למילתא מסוגיה לסוגיה, ולפעמים אפשר לראות איך ראשונים שונים הולכים "לשיטתם" מסוגיה לסוגיה. אולם, הגר"ח עצמו ותלמידיו נמנעו מכל העסק הזה, ועסקו תמיד בבירור כל סוגיה בינו לבין עצמו.

שאלה:

רציתי לשאול - מאז תחילת המלחמה הרגשתי שנפלתי לאיזה בור כזה, שממש קשה לי לצאת ממנו.

זה התחיל בפחדים (למרות שהמגורים שלנו בירושלים ואין לנו קרובים שעברו את המלחמה מקרוב, חוץ ממשפחה שגרה באשקלון וחוו אזעקות רבות). אבל רק מלשמוע את הזוועות ואת האזעקות, משהו קרה לי.

אח"כ זה כבר המשיך להרבה נקיפות מצפון ופחדים מבעיות בריאותיות.

ועד היום במפגש עם קרובים ומכרים, אני מרגישה ממש רע, וחוזרת גמורה ועם המון נקיפות והרגשה שאני ממש לא טובה, וכולם יותר טובים ממני. זה ממש גומר אותי.

אציין שהלכתי לטיפול רגשי, עזר חלקית. ההרגשה קצת יותר טובה, אבל במפגשים ואפילו רק במחשבות על אחרים, אני מרגישה ממש מרוסקת.

וזה משפיע ממש על הסבלנות והרוגע שלי כלפי הילדים.

אשמח לקבל הסבר על מה שעובר עלי. וגם הדרכה כיצד להתמודד. תודה רבה!

תשובה:

המצב המתואר בשאלה מורכב כנראה משני שלבים:

- א. פחדים ונקיפות מצפון, שגרמו לי:
- ב. הרגשה רעה עם עצמו. ננסה בעזה"י ללבן את הנושא שלב שלב, קודם את שלב הפחדים ונקיפות המצפון, ואז איך שזה הוליד הרגשה רעה עם עצמו, ושוב איך אפשר בס"ד לתקן את המצב. ונשתמש כמובן במבט ארבעת היסודות.

שני חלקי הפחד - פחד ונקיפות מצפון

כמו שידוע, כוח הפחד שורשו מיסוד האש שבנפש, שהוא כח של כילוי שמפחיד ומכאיב. אבל בפרטות יותר, יש גילויים שונים למידת הפחד: יש פחד בלב, המורגש הרבה פעמים גם בגוף - דפיקות לב חזקות, זיעה, פרפרים בבטן, וכו'. ויש פחד בשכל, שזה כנראה מה שמתואר כאן כ"נקיפות מצפון" - מחשבות טורדניות ואל-שכליות של דאגה ופחד. גם הפחד הזה שורשו אינו מהשכל אלא ממידת הפחד שבנפש שהוא לא-שכלי, ולכן למרות שהאדם מנסה להרגיע את עצמו במחשבות הגיוניות למה אין צורך לפחד, המחשבה תמיד יכולה לחזור להסתפק ולחשוש שמא בכל זאת יש בעיה שצריכים לטפל בה¹.

1 ע"ע בעניין שני סוגי הפחד האלו בספר דע את בטחונך, עמ' 319-321.

שורש ריבוי הפחד והפחתתו

מה גורם להתעוררות כוח הפחד שבנפש? אז כמובן מהצד החיצוני, זה הגורם המעשי, כמו המלחמה. אבל באמת, המצב החיצוני הוא רק הגורם לכך שכוח הפחד שבנפשו - שכבר קיים בו "בכוח" - יצא אל הגלוי, ולכן השיעור של פחד שיתגלה תלוי בעיקר בכמה פחד כבר היה לו "בכוח" בתוך נפשו. והיות ששורש הפחד הוא דווקא בתוך הנפש, עלינו לברר מהו הגורם להתגברות כוח הפחד בתוך נפש האדם, ודרך הבנה זו, גם נבין איך להפחית את השורש הפנימי של הפחד, וממילא, לצמצם את ביטוייו בפועל.

ממבט ארבעת היסודות, הגורם להתגברות כוח הפחד בנפש הוא הזדהותו של האדם עם יסוד העפר שבו, ודרך הפחתת הפחד הוא על ידי ההזדהות עם יסוד הרוח. ונסביר².

הפחד שבנפש הוא הרגשה לא נעימה. זה ייסורים לנפש, זה גהינום. אולם בכל זאת, יש כוח באדם להתמודד עם הפחד. האדם צריך להכיר שיש בו כוח שהוא מעל הייסורים האלו. ממבט ארבעת היסודות, זה מקביל ליסוד הרוח, הנמצא מעל ליסוד האש. יסוד הרוח הוא כוח החוויה שבנפש. כשאני סובל פחדים, יש כאן "אני" שהוא החווה והסובל את הייסורים והפחדים. וה"אני" הזה - הוא מעל הייסורים והפחדים האלו.

לא רק שאני נמצא מעל הייסורים והפחדים, אלא ה"אני" שלי הוא נצחי. וכיון שהוא נצחי, זאת אומרת שהוא ינצח את הייסורים, והייסורים לא יכולים לגעת בעצם עצמותו. זה כמו בייסורי איוב שה' אמר אל השטן "אך את נפשו שמור" - תמיד יש את העצם של האדם שנמצא מעל הייסורים, ושישרוד את הייסורים. וזה מונח לבחירת האדם, האם הוא יבחר להזדהות עם הרוח הזה, ומכוחו לקבל את הייסורים ולסבול אותם כדבר חיצוני, כמו חמור שסובל את משאו - להסכים שהם קיימים ולנסות להתמודד איתם באופן פנימי, או האם הוא לא יתרומם להזדהות עם פנימיותו שמעל הייסורים, אלא יראה את הייסורים כסתירה לעצמותו, וינסה כל הזמן רק להתכחש לייסוריו או לברוח מהם.

ממבט ארבעת היסודות, ההבדל כאן הוא האם האדם מציב את תפיסת ה"אני" שלו "מעל האש" או "מתחת לאש"³.

2 הזכרנו למעלה ששורש כח הפחד מגיע מיסוד האש, אולם המצב המתואר כאן של חוסר יכולת להתמודד עם הפחדים מגיע דווקא ע"י שנופל ליסוד העפר.

ובעומק, שורש הדבר הוא מחמת כח היושב שבאש, שגורם לו ליפול לעפר שהוא יבש ושפל, ואז כבר אין לו כח להתמודדות של יסוד הרוח (הוספת מורינו הרב שליט"א).

3 יש הבדל דומה גם בהתייחסות האדם ליסוד המים, עם מידת התאוה שבנפש. בכל אדם קיימת מידה של תאוה, אבל יש שתי צורות יסודיות איך האדם מתייחס למידת התאוה שלו. יש אדם שנמצא "מתחת למים". לצערינו, זה המצב המצוי היום בעולם. כשבן אדם אוכל, אין בדרך כלל הבדל משמעותי בין כוח האכילה שלו לכוח האכילה של

התפתחות הרגשה שלילית על עצמו בעקבות הפחד

עד כאן ביארנו - באופן מופשט - שההזדהות עם הגוף ורצונותיו הוא הגורם להתגברות כוח הפחד בנפש האדם. עכשיו נמשיך בס"ד לשלב השני שתואר בשאלה - איך שמכוח הפחד נולדה הרגשה שלילית על עצמו.

התהליך הזה, כנראה, מתרחש כך: האדם מזהה בעצמו שהוא מפחד, שיש לו כל הזמן מחשבות מטרידות ולא נעימות, וזה מפריע לו. האדם מנסה להסיח דעת מהם, והם ממשיכים לחזור ולהטריד אותו. אז האדם מנסה ביתר כוח, הוא טוען לעצמו בכוח שזה בכלל לא הגיוני, וכו', והוא מנסה בכוח להסיח דעת מהם. אולם, ידוע שככל שאדם מנסה להילחם עם עצמו יותר בכוח, זה רק מחזק את כוח ההתנגדות של הצד השני שבו.

ממבט ארבעת היסודות, מה שבעצם קורה כאן הוא שהאדם מנסה להשתיק את יסוד האש שבתוכו. במקום להתרומם מעליו ע"י יסוד הרוח, ומשם להכיר בקיומו ולסבול אותו, ע"י כח הדעת כמו שנתבאר, האדם מנסה להתחמק ממנו, והוא מקווה שהכוחות האלו יעלמו אם הוא אך לא יודה לעצמו שהם קיימים.

דרך ההתמודדות הזאת של דחייה והכחשה מגיעה אף היא מיסוד העפר של הגוף, והיא ההיפך של דרך ההתמודדות של הדעת - ע"י הכרת והכלת המציאות והתמודדות איתה. וכמובן שזו לא דרך לפתור באמת את הבעיה של הפחדים, אלא רק איך למנוע מעצמו קצת לחוש אותם.

אולם, כתולדה של ההשתקה וההכחשה העצמית הזו, האדם מפתח הרגשה שלילית על עצמו. שהרי האדם מסתכל על עצמו, על מחשבותיו והרגשותיו הפנימיים, כדבר "בעייתי": יש לו חלק מעצמו, מחשבות והרגשות שמגיעות רק מעצמו, שהוא בכלל לא רוצה אותן ולא אוהב אותן, ושהוא לא מצליח להשתחרר מהן. לאט לאט הוא מפתח "שנאה עצמית" - שנאה פנימית מול אותם הכוחות ה"בלתי נשלטים" של עצמו, שהם בעצם חלק מיסוד האש שבקרבו.⁶

וכמו שצויין בשאלה, השנאה העצמית היא תוצאה ישירה של תגובה לא מדויקת לפחדים.

וכמובן, תולדת השנאה העצמית הזאת היא שהאדם נאכל

6 יש בכוח השנאה הזה צירוף של יסודות העפר והאש. מכוח יסוד העפר האדם רואה את עצמו כשפל ולא מוצלח, ומכוח האש מתעוררים בו כל הזמן "נקיפות" של מחשבות כמו "כמה אני גרוע", "הלואי הייתי יכול להיות אחרת", וכו' - מחשבות של מלחמה ומריבה עם עצמו, וחוסר הסכמה לקבל את עצמו.

ונסביר: אחת מהצורות היסודיות איך לצייר את ארבעת היסודות הוא שיסוד הרוח נמצא למעלה, ומתחתיו נמצאים יסוד המים ויסוד האש, המקבילים זה לזה, ומתחתם יסוד העפר, כמצוייר למטה:

לענייננו, כשמתמודדים מול המידות של הנפש הבהמית, יסוד הרוח מקביל לכח הדעת - מכוח הנשמה הנצחית - שמתרומם מעל המידות, ויסודות המים והאש מקבילים למידותיו של הנפש הבהמית. ובאופן כללי מאוד, בחירת האדם היא האם להתרומם מעל המידות, להזדהות עם הרוח הנצחי, ולחיות ע"פ רצונו הפנימי ושיקול הדעת הנכון, או האם לרדת ולהזדהות עם הגוף - מיסוד העפר - ולהיות נשלט ע"י המידות האלו ש"מעליו".⁴

עם ההבנה הזו, נחזור לשאלה שהעלינו למעלה - מה גורם להתעוררות כוח הפחד שבנפש? על פי מה שביארנו, התשובה היא שככל שהאדם מזדהה יותר עם הגוף ורצונותיו, מיסוד העפר, כן הוא באופן טבעי חש ביתר חדות וביתר שאת את מלוא הפחדים שישנם בעולמו של הגוף. ולהיפך - וזו דרך ההתמודדות מול הפחד - ככל שהאדם יותר מתרומם ומזדהה עם הרוח שבו, לא רק שהוא יכול להתמודד יותר עם הפחדים שלו, אלא שבאופן טבעי הוא גם פחות מפחד, כי הוא מונח ב"אני" שלו שנמצא מעל הסכנה.⁵

בהמה. לשניהם יש כמעט אותם דחפים של הגוף שדוחפים אותם לאכול, ובדרך כלל, האדם רק נותן לעצמו להידחק ולהיות נשלט ע"י אותם הכוחות. יכול להיות שהוא טיפה מתאפק, כמו שהוא גם אומר ברכה ראשונה ואחרונה, אבל גם אלו נבלעים ע"פ רוב תוך כדי הדחק של מעשה האכילה. וגם אם הוא כן שם לעצמו גבול לתאוותיו, אבל סו"ס כשהאדם מחליט כן לאכול, בדרך כלל הוא נמצא "בתוך האוכל", או במילים אחרות "מתחת למים".

אולם, הצורה האמיתית לאכול היא על דרך מה שנתבאר למעלה - שהאדם יהיה נמצא "מעל המים". האדם צריך להעניק לעצמו את האוכל, ע"פ דעת. והדעת הזה צריכה ללוות אותו תוך כדי מעשה האכילה, כגון ע"י שהוא אוכל במודעות למעשה האכילה, וכן לתענוג שהוא מקבל מהאוכל, כשהוא נזהר בד בבד לא לתת לעצמו להידחק על ידו, אלא לפעול כל פעולה ע"פ דעת. ממבט ארבעת היסודות, גם זה מקביל להזדהות עם יסוד הרוח הנמצא מעל יסוד המים.

4 ויש כאן הקבלה בין יסודות המים והאש - ככל שהאדם מתרומם, הוא נמצא גם מעל שליטת הפחדים, וגם מעל שליטת התאוות, וככל שהאדם יורד, הוא נמצא גם תחת שליטת התאוות, וגם תחת שליטת הפחדים.

5 וע"ע ספר עלי שור, חלק א', שער ג', "דעת קצות דרכיו", פרק ג' [העוסק בתיקון יסוד העפר] בהערה, וז"ל: "רמזו בזה דבר עמוק בהליכי הנפש העמוקים: שותף השפלות הוא הפחד. רוב הפחדים שאני סובלים מהם נעוצים בשליטת הגוף עלינו וחוסר אונים להשתחרר משליטת זו".

שלב שני של הפתרון - הזדהות עם כוחות הנשמה

בהתחלה, תעזור האהבה העצמית רק כ"זה לעומת זה": כוח האהבה מיסוד המים, שיעמוד כנגד כוח השנאה מיסוד האש. אולם, במשך הזמן, האדם צריך להתקדם לשלב בו

את כוחו החזק בשום כח אחר. ונגיע לכך על ידי שנכיר במעלותיו ויכולותיו, מתוך מבט פנימי ואמיתי... אין שום כח בנפש שלא קיימות בו מעלות ויכולות נפלאות! שהרי כל כוחות הנפש, ללא יוצא מן הכלל, משתלשלים מכוחותיו של הבורא יתברך, כביכול. נקבל את כוחו החזק בזרועות פתוחות, ונבין כי הוא זה שיכול להסב לנו את האושר המיוחל, ולהביא אותנו אל כל הטוב. דווקא על ידו נוכל למלא את יעודנו בעולם, ולא על ידי כח אחר שאינו ה"אני" שלנו. נבין כי בהעצמתו - אנו מעצימים את עצמנו.

בשלב הבא, לאחר שאנו מסכימים עם כוחו החזק, עלינו להשקיע מחשבה רבה איך וכיצד לגדלו, לחזקו ולרוממו, ולהוציאו מן הכח אל הפועל - בדרך הטובה ביותר. נשב עם עצמנו, נתבונן רבות, ונעלה רעיונות היאך לעשות זאת. כמו כן, ניתן להתבונן בספרים הקדושים, או להתייעץ עם חברים מקשיבים; מה ניתן לעשות עם כח זה, כיצד ניתן לפתחו וכדו'. והעיקר - לחשוב בכל דרך אפשרית על כוחו החזק. ההסכמה החיובית עם כוחו החזק והמחשבה עליו, יביאו אותנו, בעזר ה' יתברך, להזדהות נפשית עמוקה עימו...

"איזה הוא עשיר - השמח בחלקו"... על פי ההבנה הפנימית, "שמח בחלקו" עניינו - שמח במה שהוא החלק העיקרי שבו - חלק מעצמותו. וה"חלק" שלנו אינו אלא כוחו החזק... ככל שנשמה בכוחו החזק, כך נוציאו מן הכח אל הפועל, ונקבל ממנו עשירות נפשית, קרי, חיות גדולה ונפלאה...

כוחו החזק של האדם ניתן לו מאת הבורא יתברך במתנה, מתוך אהבה ורצון להטיב לו, ומבלי שום מחויבות והכרח... אם הקב"ה אינו חייב לנו מאומה, ובכל זאת משפיע עלינו טובות רבות כל כך מתוך אהבתו העצומה ורחמי הרבים, אזי יש לנו לשמוח על כל פרט, ולו הקטן ביותר, וכל שכן על המתנה הגדולה והנפלאה, הלוא היא כוחו החזק... כוחו החזק הינו ה"מתנה טובה" שנתן לנו הקב"ה. שהרי הוא שורש נפשנו, ועל ידו נגיע אל תכלית חיינו. ואם כן, עלינו להיות מודעים לטובות ולתועלות היוצאות ממנו, ולשמוח בו...

הדרך שעל ידה יגיע האדם להכיר את חשיבות כוחו החזק, לפתח את המודעות אליו, ולסלק את ההרגל, הינה התבוננות רבה בהעדרו של הכח על מנת לגלות את יתרונו ותועלתו - "לית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא". בכדי לשמוח בכוחו החזק, עלינו להתבונן רבות, ולתאר לעצמנו היאך היו נראים חיינו אלמלא אותו כח, והיאך נראים חיינו כעת שיש לנו אותו...

בכדי להשריש היטב תובנות אלו, עלינו לתת להם ביטוי נאות, הוי אומר, להודות לקב"ה... באופן פרטי, עלינו להודות לקב"ה על כוחו החזק. ועל כך - צריך להיות עיקר ההודאה... בכדי שההודאה תפעל את פעולתה, היא אינה יכולה להתבצע רק במחשבה, או בפה רפה. ההודאה צריכה לבוא מתוך הכרת השכל והרגשת הלב, ולצאת בפה מלא... נודה לקב"ה בפה מלא על כוחו החזק. עלינו לחבר את השכל והלב יחד, ולתת להם ביטוי משותף בפה - בכח הדיבור, כפי שאומר ה"חובות הלבבות": "הלשון - קולמוס הלב ושליח המצפון"...

ישנה עצה נפלאה שתוכל לסייע בעדנו ליישם עבודה זו: מנהג ישראל לומר בכל בוקר, בעת ההשכמה, את נוסח ההודאה "מודה אני". ואם כן, בכל יום, קודם אמירת נוסח "מודה אני", נתבונן בכל הנ"ל למשך מספר שניות, ולאחר מכן נאמר נוסח זה עם הכוונה הבאה: "אני מודה לפניך, מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתך" - שנתת לי במתנה גמורה את כוחי החזק, שהוא שורש נפשי ומקור חיותי, "בחמלה" - משום שאתה אוהב אותי ונותן לי רק מה שטוב לי, "רבה אמונתך" - האמונה בהשגחה פרטית... עצה זו הינה נפלאה, ופריה רב. שהרי, כפי שידוע ומובא בספרים הקדושים, הפעולות הראשונות של האדם בתחילת יומו משפיעות רבות על מהלך היום כולו... ואם כן, כאשר נתחיל את יומנו עם הודאה על מקור הטוב שלנו - על הכח החזק שלנו, נמשיך את הארתו למשך היום כולו. ועל ידי כך, יקל עלינו הרבה יותר לשמוח בכוחו החזק, ולהוציאו מן הכח אל הפועל...

מבפנים, שזה גומר את כוחותיו, שהוא כל הזמן לחוץ מזה, ושקשה לו לגלות סבלנות ביחס לאחרים. כמו כן, יש קשר בין הקנאה והשנאה⁷, וזו כנראה הסיבה למה כאשר האדם נמצא עם אחרים הוא יותר נאכל מה"נקיפות" של המחשבות השליליות האלו. ביאור הדבר הוא כי כשהאדם מסתכל על אחרים, נראה לו שהם יותר מרוצים מעצמם ממנו, וזה מגביר אצלו את השנאה עצמית שלו, כי הוא מתרעם על עצמו - "למה אני לא יכול להסתדר עם המחשבות וההרגשות שלי, כמו כולם שמסתדרים מצוין עם עצמם".

שלב ראשון של הפתרון - פיתוח הרגשה חיובית על עצמו

ועכשיו בנוגע לפתרון, עלינו לנקוט תהליך הפוך ע"י פיתוח הרגשה חיובית על עצמו, שיביא להזדהות עם כוחות הנשמה, שבתורה, תגרום להשקטת הפחדים.

כשלב ראשון, יש לנסות להבחין בכוח הכי חזק שהאדם מכיר בעצמו. כמובן אין שום כוח שלם באדם, אבל סו"ס אין לך אדם שאין לו כוחות ומעלות רבות, ורבותינו מלמדים שבכל אדם יש כוח אחד שזה הכוח הכי טוב והכי נקי שבו, ודרך הכוח הזה מתגלית הנשמה שלו ביתר שאת. וכיון שכן, יש לאדם לנסות לגלות מהו אותו הכוח, ולכל הפחות, לנסות למצוא את הכוח הכי טוב והכי חיובי שהוא יכול למצוא בעצמו.

אחרי שהאדם זיהה את אותו כוח, יש לאדם להשקיע רבות לבנות "אהבת עצמו" טהורה ונקייה, מכוח החזקה הזו שהוא מכיר בעצמו, שתעמוד כ"זה לעומת זה" נגד השנאה העצמית שלו. לצורך כך, האדם צריך להשקיע זמן לחשוב על גודל המעלה של המידה הטובה שבו, לשמוח בה, ולהודות עליה לה'. כבר האריך והרחיב מורינו הרב על העבודה הזו בספר "הכרה עצמית והעצמת הנפש" פרקים י"ב - י"ג, וכדאי מאוד ללמוד ולעיין בדבריו שם. המעיין כראוי ימצא שהדברים משנים חיים כפשוטו, ונצטט כאן בהערה מקצת מלשונו שם.⁸

7 עי' רמב"ן על הפסוק ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח), וז"ל: "כי פעמים שיאהב אדם את רעהו בדברים ידועים להטיבו... ולא שישוה אליו, אבל יהיה חפץ בלבו לעולם שיהיה הוא יותר ממנו בכל טובה. ויצוה הכתוב שלא תהיה פחיתות הקנאה הזאת בלבו, אבל יאהב ברבות הטובה לחבירו כאשר אדם עושה לנפשו, ולא יתן שיעורין באהבה".

8 ז"ל שם: את החיות העיקרית, זו שבכוחה למלא את הנפש באופן משמעותי מאוד, צריכים אנו לקבל משרש נפשנו - מעצמיותנו - מכוחו החזק... ובפרט לבעלי הדימוי העצמי השלילי, העצה היעוצה הינה, לכתוב את כל מעלות נפשם, ולקרוא אותם בכל יום, ועל ידי כך לחזק, ולו במעט, את הדימוי העצמי החיובי שלהם... ובפרט כוחו החיובי החזק ביותר, שהוא שורש הטוב שלו... עלינו להסכים כי זה הוא כוחו החזק, והוא חלק מאיתנו. והסכמה זו צריכה להיות לכתחילה, רצונית, חיובית - ובשמחה. לא נחפוץ להמיר

שאלות שנשלחו למערכת נחידים - נקיפות מצפון - שנה עצמית

יתחיל לזהות את ה"אני" שלו בעיקר עם הכוחות הטובים שבו, ובפרט עם הכוח הכי חזק שלו, והוא צריך לייסד את חייו סביב הוצאת אותם הכוחות מן הכח אל הפועל. זוהי העבודה המעשית שמביאה את האדם להזדהות עם יסוד הרוח, ה"אני" הנצחי שלו, ולא עם הגוף.⁹

ולענייננו, ע"י קניית ההזדהות הזו עם יסוד הרוח שבו, האדם בעצם מתקן את שורש כל הקלקולים שהזכרנו. שהרי השורש של כל הקלקולים הוא במה שהאדם מזדהה עם הגוף והנפש הבהמית, הנמצאים תחת שליטת המידות. זה מה שגורם להתגברות הפחדים, וזה גם מה שגורם להתכחשות לכוחותיו שמביא לשנאה עצמית. אבל כאשר האדם מתחיל להזדהות עם הכוח הטוב שבו, שהוא הגילוי של הנשמה, והתנועה של הוצאתה אל הפועל, האדם לאט לאט מתרחק מיסוד העפר של הגוף ומתקרב לכיוון יסוד הרוח.

התוצאה של הפתרון - השקטת הפחדים

ומכוח כך, במשך הזמן האדם יוכל לעבור למצב שבו הוא לא יצטרך בכלל להתכחש לחולשותיו ולפחדיו. אדרבה, כמו שתיארנו למעלה - האדם יוכל להודות שיש לו פחדים, והוא יוכל לחוות את הפחד במודעות - ע"י כח הדעת מיסוד הרוח - ולדעת בדיוק ממה הוא מפחד. הפחד עדיין יהיה כואב, אבל האדם עצמו יהיה נמצא "מעל" הפחד.

כל זמן שהאדם עוד לא גילה את ההזדהות שלו עם יסוד הרוח וכוחותיו הטובים, זה עלול להיות מאוד קשה לו לבוא להכיר את פחדיו במלואם ובאמיתתם, כי הוא מרגיש שהם מכלים אותו. אבל אחרי שהאדם קונה, לאט לאט, את ההזדהות האמיתית עם יסוד הרוח שלו, אז הוא כבר מקבל את החוסן של נשמתו הנצחית, וכבר הרבה יותר קל לו לחוות את הפחדים במודעות ולסבול אותם.

והתוצאה מזה שהאדם מוכן לסבול את מידת הפחד שלו, הוא שגם הפחדים עצמם מקבלים השקטה. וזה מגיע מכמה צדדים:

9 רצונות ה"אני" מקבילים ליסוד הרוח, כי כל רצון האדם הוא להוציא את כוחותיו אל הפועל. אין רצון האדם רק להגיע לתוצאה מסוימת, כי את התוצאה הקב"ה יכול לעשות בלעדיו. כל עבודת האדם היא רק להיות מי שהוא ולעשות את התנועה הטבעית שלו, שהוא למלאות את חלקו בהוצאת רצון ה' מן הכח אל הפועל. לעומת זאת, כשאדם רודף אחרי רצונות הגוף, הוא תמיד מנסה להשיג איזושהי מטרה מסוימת, ואם הוא היה יכול להגיע ליעד מבלי לטרוח, זה היה עדיף לו. לכן הרצונות האלו מקבילים ליסוד העפר ולא ליסוד הרוח. ובעומק, זו הסיבה שהרצונות האלו גורמים לפחד - כי המטרה הזאת שהם רודפים אחריה תמיד יכולה להיאבד להם. וזאת לעומת רצונות הנשמה, ש"אנו עמלים ומקבלים שכר" על עצם העמל ולא על השגת המטרה, ולכן השכר שלנו הוא דבר בטוח. וע"ע על נקודה יסודית זו בספר "דעת את בטחונך", עמ' 249-236.

א. כמו שביארנו, חלק גדול מהפחד הוא לא-שכלי. הפחד הזה מגיע בעיקר כי האדם מטבעו מחפש להרגיש נצחי, וברגע שהוא מזדהה עם הגוף, שאינו נצחי, הוא מרגיש בתוך עצמו רעוע ומפחד. וכיון שזהו מצבו בתוך נפשו, אז כל התעוררות של פחד מבחוץ יעורר אצלו הרגשות חזקות של פחד. אולם, ככל שהאדם יתחיל להזדהות עם יסוד הרוח הנצחי, כן ישקוט נפשו בינו לבין עצמו, וכתולדה הוא לא יתפעל כ"כ ממצבי פחד מבחוץ.

ב. חלק גדול מהפחד מגיע מכוח כך שהאדם מתנגד להרגשות ומחשבות של הפחד שמתעוררות בתוכו, וכתגובה לכך, המחשבות וההרגשות האלו מתעוררות כנגדו ביתר שאת. אולם, ברגע שהאדם מוכן להכיל את הפחד ומפסיק להתנגד אליו, אז הפחד עצמו גם מתקטן לממדיו האמיתיים והוא מפסיק להתנפח.

ג. חלק גדול מהפחד אינו מעצם הדבר שהאדם מפחד ממנו, אלא שכשמתעוררת סיבה לפחד, האדם מפחד גם מעצם הרגשת הפחד. הסכמת האדם בינו לבין עצמו לקבל את הרגשת הפחד שלו למה שהוא, משקט את החלק הזה של הפחד.

ד. חלק מן הפחדים הם דמיונות שוא בעלמא שמגיעים מכח המדמה שבאדם, וככל שהאדם דבק יותר ביסוד הרוח וב"אני" הפנימי שלו, כח המדמה שלו מזדכך ופחדי השוא האלו נעלמים.

לסיים - המצב המתקין

כאשר האדם מתמיד בדרך זו, האדם יוכל לראות את כוח הפחד שלו כסימן על מצבו הפנימי. כאשר הוא במצב פנימי טוב, והוא מזדהה עם יסוד הרוח שלו וכוחותיו הטובים, אז אין הפחד משתלט עליו והוא חי חיים פנימיים רגועים. וכאשר פתאום הוא מרגיש עלייה ברמת הפחד שלו, זה מהווה אצלו סימן שהוא ירד שוב באיזושהי שיעור להזדהות עם כוחות הגוף והנפש הבהמית, ולכן הוא מתחיל להיות פגיע יותר לפחדים.

ואז מהי התגובה שלו? התגובה היא לעשות חשבון הנפש קצר, למצוא מתי ואיפה הוא סטה בדרכו, ולעשות תשובה.¹⁰ על כגון זה אמרו חז"ל "לא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב": ברגע שהאדם מזהה בעצמו פחד, זה צריך לעורר אותו לחזור לישרות שבו, דהיינו לרצונו האמיתי של יסוד הרוח להוציא את כוחותיו הטובים אל הפועל, וע"י כן להתעלות שוב מעל לשליטת מידת הפחד.

10 ראה ספר "דע את בטחונך", עמ' 365.

שבעים כוחות הנפש לגר"א אש

שתי סוגי אש - מצד תפיסת עולם ומצד הרכבת אברים

חז"ל אומרים שהעולם מתחלק לשלושה מקומות: שליש ים, שליש מדבר, ושליש יבשה. לכן בעולם יש שלושה תקופות בזמן של קור וחום ורויה. כל דבר בבריאה מתחלק לשלושה. כמו שהעולם מתחלק לשלש, כן הדבר בצורת אדם, שיש חלוקה של אש למעלה, מים למטה, רוח באמצע - זה החלוקה של ראש גויה ובטן. זה מצד תפיסת 'עולם'.

אבל יש סדר לגמרי שונה - סדרת פירוק איברי האדם והרכבתם, שהם רמ"ח איברים ושס"ה גידים שהם תרי"ג, ושם הסדר של אויר מים ואש הוא סדר לגמרי שונה.

כפשוטו, כאשר האש מתגלה למטה, זה אש גהינום, וכאשר האש מתגלה למעלה זה אש דתיקון. אבל בעומק יותר, יש כאן שני סוגיות שונים לגמרי של אש: יש אש מצד תפיסת עולם, ומצד כך יש תפיסת שלשה, תפיסה של מעלה מטה ואמצע, ראש בטן גויה - ואז האש נמצא למעלה. ויש אש מצד הרכבת איברי האדם.

דברים אלו לא מפורשים בדברי חז"ל להדיא, אלא הם בלולים בתוכן, וכאשר לא בוללים את הדברים, אז הדברים נשארים בבחינת בבל, בלבול. עד כמה שלא מבינים שיש כאן שתי סוגיות של אש, אז יש סתירות רבות בסוגיא של אש. ועד כמה שמבינים שיש שתי סוגיות של אש, אז הרבה סתירות נפתרו.

יש שלשת יסודות הפועלים: אויר ומים ואש. ובדברי רבותינו יש ששה סדרים במקביל לאויר מים ואש. באבחנה אחת, השלשת היסודות הם במקביל לסדר של ראש בטן גויה. אז האש נמצא למעלה, במקום הראש. כל דבר חושק לשורשו, וטבע האש לעלות מתתא לעילא. כאשר נעשה נס, אז אש יורדת משמים, כמו האש בהר הכרמל אצל אליהו. אבל טבע האש לעלות מלמטה לעילא.

הבטן, מקום המים, נמצא למטה בבטן. מקום הרוח בגויה, הוא מקום הרוח המצרפם. אש ומים נקרא תרתי דסתרי, והרוח מצרפים. זה הגדרת שמים, שהוא גילוי הרוח, צירוף אש ומים בבת אחת.

בכללות, האש דקלקול נמצא בכבד, ובפרטות יותר במרה. האש דתיקון נמצא בחלל השמאלי שבמוח או בגרון שמתפשט ללב.

אמנם יש שתי סוגיות של אש, שהם לגמרי שונות. ונסביר.

הסדר של אש למעלה ורוח למטה ורוח באמצע - במקביל לסדר ראש בטן גויה - זה מצד שורש האש בגרון והתפשטותה ללב. שם יש אבחנה של מעלה מטה ואמצע, ראש בטן גויה. זה חלוקה לשלישיים.

התפיסה של שלשה - זה צורת הבריאה. לדוג', 'איש ואשה ושכינה ביניהם'. יש איש, כנגד מים, ויש אשה, כנגד אש, ויש נקודת המחבר ביניהם, השכינה, שהיא כנגד רוח. מצד כך, האש נמצא למעלה, והמים למטה, והרוח באמצע.

יש שלשה מערכות: עולם ושנה ונפש. כל האבחנה של שלשה הוא מצד תפיסת 'עולם'.

תפיסת שלשה, שבעה, וי"ב - כנגד עולם שנה ונפש

וב' נחירי חוטם והפה, ויש י"ב אותיות פשוטות כנגד י"ב חושים. ואומר הגר"א, שיש את החוש בגוף ויש את מקום התגלות של החוש. לדוגמא, חוש השיחה נמצא ברגליים: "הולכי הדרך שיחו", וכן על זה הדרך.

בלשון אחרת, יש שלש חלוקות של אותיות, כידוע. יש אותיות אמ"ש, שורש ג' יסודות, אויר מים אש, ויש ז' אותיות כפולות הנקראים בג"ד כפר"ת, והם כנגד שבעה נקבי הראש, שהם ב' עינים וב' אזנים

שלש אותיות אמ"ש הם כנגד ראש בטן גויה. האותיות כפולות כנגד פרצוף פני אדם, והאותיות פשוטות כנגד אברים.

החלוקה של שלש - זה אבחנה של עולם, מקום. המהר"ל מחלק כל עולם לשלשה עולמות. לדוגמא מעשה, דיבור, ומחשבה. יש שלשה שלבים בלידה, ובעובר וכדו'. כל עולם, מקום מחולק לשלש.

החלוקה של שבעה - זה אבחנה של שנה, זמן.

לדוג' שבעה ימי שבוע. כל זמן נתפס כשבע.

חלוקה של שתיים עשרה - זה אבחנה של נפש. יש י"ב שבטי ק-ה, י"ב שורשי נפשות בכללות. כל בחינת נפש נתפס כשתיים עשרה.

גם בכנסת ישראל, יש חלוקה של ג' אבות, ז' רועים, וי"ב שבטים. רק שהיחס שלנו לג' אבות ולשבעה רועים הוא יחס שווה לכולנו, אמנם היחס שלנו לי"ב שבטים אינו שווה, כי יש שורשים שונים של נפשות.

שתי אבחנות של אש - מצד עולם שבנפש ומצד נפש שבנפש

יש כאן שתי תפיסות בנפש.

יש יחס איך העולם מתגלה בנפש. ומצד כך, כמו שהעולם מתחלק לשלשה, כן הנפש מתחלק לשלשה. מצד כך יש חלוקה של שלשה בנפש: מעלה מטה ואמצע. כל זה מצד מדרגת עולם, שבנפש. זה המערכת של שלשה: אש מים ורוח, במקביל לראש בטן גויה (כאן 'גויה' אין הכוונה בפרטות על אות ברית קודש הנקרא גויה, אלא על גויה בכללות שהנקרא גוף). (העפר לא נמנה כי העפר הוא רק כלי המקבלם, ובעצם יש רק ג' יסודות). ביחס הזה, האש נמצא למעלה, כנגד שמים שורש האש. ובקומת האדם, האש נמצא בראש.

ויש יחס שני, חלוקה של י"ב נפש, שזה קומת אברים. מג' אבות יצאו י"ב שבטים. יש יחס איך

השלשה מתגלה בתוך י"ב. זה המערכת איך מגלים את האמ"ש בתוך קומת האברים כנגד י"ב חושים. ושם איפה האש נמצא? האש דקלוקל נמצא במרה ובכבד, והאש דתיקון האש נמצא או בחלל השמאלי שבמוח, או בגרון שמתפשט ללב.

זה צורת התבנית שורשי הסוגיא. עדיין לא הגענו בעצם סוגיית האש בכלל. רק העמדנו איפה נמצא האש מצד תפיסת עולם שבנפש - מצד ראש בטן גויה. באבחנה הזו, האש מקומה בראש. ויש גם תפיסת אש מצד נפש שבנפש, מצד קומת אברים - ושם יש אש שמתגלה בצד התיקון או בחלל השמאלי שבמוח או בגרון שמתפשט ללב, ובצד הקלוקל, במרה ובכבד.

(המשך בגיליון הבא)

רכישת ספרי הרב
ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652
books2270@gmail.com

כל החומר
שמופיע
בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

© כל הזכויות שמורות
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

ההבדל בין תאוה לחמדה

בתאוה, אני רואה שדבר שהיא חוצה לי, אמנם בחמדה, אני מצמצם הדבר אלי.

כל עומק איסור אכילה מעץ הדעת מהי? שכל דבר אני תופס, הוא רק לפי מה שאני תופס - ומעבר ממה שאני תופס, לא קיים. וכמו שאמר הרמב"ן על אריסטו - שהאדם מצמצם הדבר למה שהוא תופס. וזה עומק האיסור לא תחמוד.

לא שלי, אמת. אבל בעומק יותר, כי דבר שאינו שלי הוא בעצם מעבר לגבולות שלי.

זה עומק דברי האבן עזרא שהכפרי לא חושק להנשא הבת מלך, כי זה מעבר לגבולותיו, לא רק כי זה לא שלי, אלא כי זה מעבר לגבולותיי. האיסור לא תחמוד מגדיר שאם זה לא שלי, זה מעבר לגבולות שלי. ואם אני מכניס הדבר אלי, אני מצמצם את הדבר לגבולותיי.

נחזור לשורש הדברים. מהו כח החמדה, מהו חמדה דקדושה ומהו חמדה דקלקול?

ברור מאד מהי חמדה דקלקול. כאשר אני לוקח דבר שהוא מעבר להשגות וגבולות שלי ואני מכניס אותו אלי, זה הגדרת החמדה. בלשון ברורה מאד, כתיב "לא תחמוד בית רעך ולא תחמוד את אשת רעך" - מה עומק האיסור לחמוד בית רעהו ואשת רעהו? כי הם

ההבדל בין חמדה דקדושה לתאוה דקדושה

בתמצית הדברים, הרצון שהעליון ירד לתחתון זה תאוה דקלקול, הפועל של זה הוא חמדה דקלקול, והתאוה לעלות מתחתון לעליון זה תאוה דקדושה. ומהי חמדה דקדושה? אם אני מחדש כלים שאין להם גבול, אני גם יכול לחמוד לדבר קדוש. למה? כי חידשתי כלים מעבר לגבולות שלי.

שלי ומעבר להשגה שלי, ואין לי את הכלים לכך, ולכן סגי לי בהתאוה להדבר. זהו תאוה דקדושה - שאני לא מצמצם אם הדבר אילי, אלא אני יעלה לדבר, ולא שהדבר ירד ומצטמצם אילי. לעומת כך, בתאוה דקלקול, מה קורה לאדם שהוא מתאוה לדבר רע? הוא רוצה בעצם לצמצם את הדבר איליו.

חמדה דקדושה מה ענינה? שאני תופס שהדבר הוא בעצם מעבר לגבולות שלי, ועל ידי החמדה לדבר, יצירתי כלים חדשים להכניס הדבר אילי.

אמנם תאוה דקדושה ענינה, שאני משאיר אותו בחוץ ואיני נכנס הדבר אילי. "לשמך ולזכרך תאוות נפש" - אני מתאוה לדבר שהוא מעבר לגבולות

יצירת כלים חדשים - מים דקדושה

הזה הוא כח האין סוף שמקבל את כל הצורות כולם. כל צורה מלשון צר, זה שמיצר אותו, מגביל אותו.

האם כל דבר מוכן לקבל את כל הצורות כולם? אם יש צורה שאינו מתאים עם האש, האש מתנגד ומכלה אותו. אם יש דבר שאינו מתאים עם הרוח, הרוח דוחפת את הדבר. אבל מים בטבעם מקבלים כל צורה, ובעומק יותר, גם המים יכולים ליצור כלי לכל צורה. זה דקות יותר ונדבר בזה בעזרת "המשך". אבל כהגדרה כללית, מים יכולים לקבל כל מקום, המים מקבלים צורה של כל דבר. ומכאן עומק ההגדרה שנקראים מים שאין להם סוף.

בתוך הארבעה יסודות של אש רוח מים ועפר, יש את יסוד המים, שנקראים בלשון חז"ל "מים שאין להם סוף" (גמרא סוף מסכת יבמות), ודין זה מבואר לגבי דיני עגונות. מים שאין להם סוף בעצם מחדשים כלים בנפש שאין להם סוף.

הדוגמא ברורה והפשוטה, כאשר נותנים מים לכלי, המים מתאימים עצמם לדבר. אש ורוח ועפר תמיד יש להם תכונה אחת, אבל המים כל יסודו רכות. מים יכולים ליצור כלים לדבר, ולהיכנס לתוך כלי ולהתאים את עצמם לכל מקום.

בלשון ברורה מאד, התורה הקדושה נמשלה למים. כמו המים, התורה מתאים את עצמו לכל מקום - כמו שהוא. וזה בעומק כח האין סוף שמונח במים. עצם האפשרות של התאמה לכל דבר הוא כח לקבל הצורות כולם. ושורש הכח

בחמדה דקדושה, איך אני יכול לחדש כלים מעבר לגבולות שלי?

ניתן לזה כמה דוגמאות. חז"ל אומרים ארץ ישראל נקרא ארץ הצבי. התורה אין לה גבול. הארון אינו מן המידה. כל אלו מימרות חז"ל שהם מגדירים מהי חמדה דקדושה. בתאוה דקדושה אני רוצה לעלות לדבר מעבר לגבול שלי, אבל בחמדה דקדושה, אני מחדש עצמי לכלים שהם מעבר לגבול שלי, אני תופס שהדבר הוא מעבר להשגתי ואני לוקח את הדבר אילי, על ידי שאני מחדש כלים שאין להם גבולות.

וזה בעצם הגדרת מים דקדושה.

בזמן, זה נקרא שבת קודש, "נחלה בלי מיצרים". ואיפה קיים כח בנפש האדם שהוא יכול לקחת דבר שהוא מעבר להשגתו ולהכניס אותו אליו?

סוד החמדה דקדושה

מה הוא מקבל? לפי גבולות הכלי של העפר. אבל המים כאשר הם מקבלים, או בעיקר מה שהם מתקבלים אצל אחר (ולא נכנס עכשיו לדקות הזו). כשמתגלה בהם כח המקבל, הם יכולים לקבל כל דבר.

כל האפשרות להשיג חמדה דקדושה, להיות מחובר לחמדה גנוזה שמונח בתורה הקדושה, להיות מחובר לקדושת ארון ששם התורה, להיות מקושר לקדושת ארץ ישראל שנקראת ארץ החמדה - זה הני מילי שהאדם חידש לעצמו כלים שיכולים לקבל כל דבר.

נראה כרחוק, וכל אחד קולט אותו לפי ערכו. אבל דבר נחמד, הגדרתה הוא, דבר שהוא נכנס לכלים - זה כל הגדרת נחמד. אם צמצמתי אותה לכלים שלי, זה נחמד דקלוקל. אבל אם הדבר נחמד נכנס לכלי ולא צמצמתי לכלים שלי, זה נחמד דקדושה. אז מה עומק הכח של הנחמד דקדושה שבנפש? כאשר יש אדם כח מקבל שיכול לקבל כל דבר, זה נחמד דקדושה.

בארבעה יסודות של אש רוח מים ועפר, הכח המקבל הכללי מונח ביסוד העפר, אבל בעומק כאשר העפר מקבל,

בלשון של נפש, אדם שמעמיד את עצמו כמים, אז הוא מעמיד את עצמו כמציאות שיכול לסבול כל דבר. ואז הוא יכול לקבל גם חלק שלא שייך לו. ומצד כך - הוא יכול להיות בחמדה דקדושה.

מהי "חמדה גנוזה"? שאין מי שיכול לקבל אותה. מי יכול לקבל את אותה חמדה גנוזה, את החמדה דקדושה? רק מי שסובל כל צורה בנפש.

כל מי שישאר בתוך גבולותיו שלו, יכול לקבל רק הנאה, אבל לא יכול לקבל חמדה. יכול לקבל הנאה כי הדבר

עומק כח האמונה

אשר תמיד עיני ה' אלוך בה מראשית השנה עד אחרית שנה". זה במדרגה של ראייה של "נחמד העץ למראה" - אבל גם הכלי מתאים עצמו לנחמד העץ למראה, ויכול להתפשט לכל צורה.

בלשון הברורה ביותר בנפש האדם, זה מה שהאדם מעמיד את עצמו ככלי פשוט לקבל כל דבר.

לכלים שלי ואם אני מקבל את היסורים באהבה, זה מכח עומק האמונה, ולכן הוא יכול לקבל את הדבר.

אבל בלשון עמוקה יותר, מהי אמונה? "צדיק באמונתו יחיה". וזה ההגדרה "של ארץ צבי", וכמו שאמרו רבותינו, צבי"י זה ראשי תיבות צ'דיק ב'אמונתו י'חיה. ארץ צבי ענינו "ארץ האמונה", "ארץ

בלשון עמוקה מאד, זה נקרא אמונה. מים ואמן (שורש המילה של אמונה) הם אותו גימטריא (בעם הכולל), השורש של המילה אמן הוא אמונה - כלומר, הם אותו דבר - מים ואמונה. למה? האמונה נותן לי אפשרות לקבל כלים.

בלשון חיצונית מאד, זה הכח לקבל יסורים באהבה. היסורים לא מתאים

ההבדל בין כלי דעפר לכלי דמים

הרמב"ם, שענינו של מלך הוא לחבר את כל העולם כולו. זה עומק העניין של מלכות. מים, מלך, אמונה, אמן - שורשם באותו מקום, שהוא הכח ליצור כלים של מלכות. "מלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין מוחים בידו". הכלים שלו לא מצומצמים, והוא יכול לקבל כל צורה.

העומק של כח הזה בנפש, זה הכח שמביא את האדם לחמדה דקדושה.

ביסוד המים, כאשר שופכים את שני כוסות של מים לכוס אחד, מה יקרה? המים יתחברו אחד עם השני. מה יקרה כאשר נותנים שני עצים בכוס אחד? כל אחד עומד לעצמו. מדת הקנאה, שהוא הפרדה של אחד מהשני, שורשו בעפר שבמים, ושורש לכך הוא במים של יום שלישי דמעשה בראשית שהמים יקוו למקום אחד ותראה היבשה - זה היה הפרדת המים מן העפר.

אבל המים בראשית יצירתם היה מים שממלאים את כל העולם, והעומק הדבר בזה בלשון של נפש הוא, שהחלקים של כולם מצורפים.

מלך בגימטריא מים, וידועים דברי

אם הוא מעמיד את עצמו לקבל צורות - זה כלי של יסוד העפר. אבל אם האדם מעמיד את עצמו כלשון האוהב ישראל שהאדם צריך להעמיד את עצמו ככלי פתוח שאפשר להכניס לתוכו כל דבר, תדעו לכם שכאן כל סוד העבודה הפנימית - וזה כלי של יסוד המים.

קודם החטא, היינו במדרגת כלי של מים, ואחר החטא, הפכנו למדרגה של כלי של עפר. במדרגת כלי של עפר שבו אנחנו נמצאים, יש הצטמצמות של כל חלק לכל אחד כפי ערכו, ומכאן נעשה כל פירוד הלבבות, שזה מוליד את מדת הקנאה לחלקם של אחרים (ונדבר בעזה"ת בזה בפרק הבאה).

פרק יג' אפר דאש

הקלוקל

עצמו, עכ"ל. ועיין גור אריה (במדבר שם, אות יג), ומצודות ציון (ישעיה נט, יז), ומשלי (ו, לד).

אולם הם שתי מידות כמ"ש (פסיקתא דר' כהנא כב ה) הלבוש החמישי שלבש הקב"ה ליפרע ממלכות מדי, של נקמה היה, שנאמר (ישעיה נט יז) וילבש בגדי נקם תלבושת ויעט כמעיל קנאה, הרי תרי. וביאר במלבי"ם וז"ל: ויש הבדל בין בגד למעיל, שהמעיל עוטים אותו על כל הבגדים מלמעלה, ויש הבדל בין נקמה ובין קנאה, הנקמה יעשה הנוקם בעבור שהרעו לו בעבר, והמקנא יקנא בעבור ביזוי כבודו וחילול תפארתו, אשר עוד קיים עוד בהוה, הנוקם יספיק לו אם ישלם רעה תחת רעה, גם אם תהיה הנקמה בצנעה, אבל המקנא לכבודו יעשהו בגלוי לעין כל כי עקר תכליתו שיתגלה כבודו המחולל, עכ"ל, עיי"ש בארוכה. ועיין עוד בדבריו (שמות ה, כה).

בנקמה וכמ"ש באור רש"י (מאמר קפט) היש מתוק מלנקום נקמת אויבים, עכ"ל.

ומפורש הדבר שהקנאה שורש לנקמה, כמ"ש רש"י (דברים כט) וז"ל: וקנאתו - לשון חימה, אחיזת לבבית נקמה ואינו מעביר על המידה, עכ"ל. וכן כתב להלן (במדבר כא יא) כל לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמת דבר, עכ"ל. וכתב בשפתי חכמים (שם) וז"ל: דקנאה לשון נקמה וכו' כלומר, דנקמה הוא בא על ידי קצף, משום הכי נקט לישנא דקנאה, וכן כל לשון נקמה "שכתוב בקב"ה" לשון קצף הוא, עכ"ל.

אולם אצל בני אדם יש קנאה הבאה מן השנאה ויש קנאה שאינה באה מהשנאה, כמ"ש מהר"ל (סנהדרין חידושי אגדות קב ב) וז"ל: ואין זה מצד שנאה וקנאה רק מצד הדין, והנקמה הוא הדין

עפר - קשה. אש - מלחמה והתנשאות. מים - תאוה. וזהו נקמה וכמ"ש (שיר השירים ח ו) קשה כשאול קנאה, ופירש רש"י שם וז"ל: קנאה בכל מקום וכו' לשון אחיזת הלב לנקום נקם, עכ"ל. ועיין עוד ברש"י (שמות כ ה) וז"ל: כל לשון קנא - נותן לב להיפרע ועיין עוד שם פרק לב פסוק יד דברים ב כד. וכמ"ש (ישעיה מב יג) ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח על אויביו יתגבר. וכתוב (זכריה א יד) קנאתי לירושלים ולציון קנאה גדולה, ושם (ח ב) קנאתי לציון קנאה גדולה וחמה גדולה קנאתי לה. חמה - כעס - אש וכתוב (ישעיה נט יז) וילבש בגדי נקם תלבושת ויעט כמעיל קנאה. וכתוב (דברים ב כד) כי ה' אלוקיך אש אוכלת הוא אל קנא

וזהו תוקף וחוזק של העפר הנלחם, ועצם המלחמה באש, והמים זו חיות ומתיקות שיש

התיקון

שהוא שורש הרחמים, שהרי אלו הם שורשים קרובים רוח - ורחם. והרוח הוא היפך העפר דאש דמים, והבן.

לאדם עצמו שנוקם בו, ממה מורכב חלקי הנקמה ותולדותיה, כגון; שמצער גם לאשתו ולבניו ולבני בניו, ועוד ועוד פרטים מעין אלו. ועל ידי זה מתעורר רחמיו ויכבוש כעסו, וישקוט רצון נקמתו. וזהו התעוררות הרוח

וכתיב (משלי ו, לד) כי קנאה חמת גבר ולא יחמול ביום נקם. ומבואר מתוך הפסוק שעיקר תיקון הנקמה הוא על ידי חמלה ורחמים, ולכן כתיב ולא יחמול ביום נקם. ויעשה זאת על ידי שיעורר, מה הם תולדות נקמתו

"ויטילוק", הוסיף ראש הצוות בפרגון, "כאלה מוחות אנחנו צריכים כאן, חבל שיצאת לפנסיה, מיד אחרי הסופה אני דואג שאתה חוזר לכאן".

"אז" מה צריך להודיע עכשיו על פינוי כללי של מאות אלפי תושבים?" שאל אחד מהיושבים בשורה האחרונה.

"ולאן" תפנו אותם? השיב חזאי מג'ונג'ן בצעקה מרחוק, הרי גם לרגע שהסופה הזאת תבוא אין צפי ברור, זה יכול להיות מאד פתאומי אם לשקע הברומטרי תוקדם רמה ברומטרית הרי יתכן שתוך כמה שעות מרכז הסופה ידחף לכיוונו בעקבות לחץ האוויר העצום שיהיה שם..."

"האופציות" העומדות בפנינו, המשיך הלאה להסביר את הבעיה הקשה, "זה או לפנות את כולם עכשיו מה שיתכן ויהיה פינוי מוקדם של שבוע קודם הסופה, או להמתין לעשרים וארבע שעות שקודם הסופה ורק אז להכריז על פינוי מה שבוודאי יגרום לפינוי מטורף בתנאי לחץ כשברור שבצורה כזאת לא כולם יצליחו להתפנות מבתיים בזמן". רגע אחד אולי נעלה את הנתונים ונראה אותם בעיניים הציע סגנו של ראש השירות המטרולוגי, "ג'פרי בא הנה לכאן" סגנו של היו"ר פנה לטכנאי שישב כל העת בצד בשקט, "תעלה את הנתונים בזמן אמת". כל האור בחדר כבה בתוך דקה והמסך על הקיר הראשי הואר, מראה צילומי הליווינים הראה את הסופה הקרבה.

"הי" שימו לב, היה זה שוב ויטילוק שהעיר את תשומת לבם של שאר הנוכחים באסיפה, "תראו היכן מרכז הסופה, הי כבר מאד קרוב אלינו לדעתי אי אפשר לקחת סיכונים חייבים להתחיל בפינוי מידי".

"כן" אתה צודק" הסכים עמו יו"ר השירות המטרולוגי, גם אני שמת לי לב לזה לפני רגע, נראה שאין מנוס אלא להכריז על פינוי חירום מידי של מאות אלפי התושבים".

החוף המזרחי רגיל מידי פעם לחטוף סופות שונות כהוריקנים וכדו', אולם הפעם מדובר היה בהחלט בסופה קטלנית וקשה, הסופה הפתיעה הן בעוצמתה והן בהופעתה, מהרגע בו הוחלט על מצב חירום ועל פינוי התושבים ועד הרגע בו נסגרו השמים לטיסות מטוסים עבר בסך הכל כשתיים עשרה שעות, מאות אלפים צבאו על דלתות שדה התעופה בניסיון נואש להציל את חייהם, טיסות פרטיות הופעלו בעלות של סכומי עתק על ידי מסוקים פרטים שנחתו בכל שטח פתוח אפשרי, טורים של מכוניות שניסו לנוע באוטוסטרדות המרכזיות המובילות לאזורים המרוחקים מהסופה, יצרו פקקי ענק שהובילו לבוקה ומבלוקה בכביש כשאף רכב אינו מצליח להתקדם בצורה נורמלית ולעזוב את אזורי

"טוב" אז בא נסכם למעשה מה קורה לפי המודלים השונים, היה זה ראש אגף השירות המטרולוגי שפתח את דבריו בכינוס החירום אותו כינס בחדרו האישי, בכינוס השתתפו כמעט כלל אנשי צוות השירות המטרולוגי של אזורי החוף המערבי של ארצות-הברית כולל מספר חזאים שכבר יצאו לפנסיה וכעת הוזעקו למקום באופן בהול.

"אך" שאני מבין, לפי המודל הגרמני צפויה לנו סופה קצת יותר מסטנדרטית, אולם לפי המודל הצרפתי ומודל ARV הסופה שצפויה עתידה להיות סופה קטלנית שאין כמותה".

"יש" למישהו מה להוסיף על דברי, הוא סיים את דבריו והביט לעבר הנוכחים במבט חמור סבר כשהוא מתכוון להמשיך.

"כן", היה זה אחד החזאים הוותיקים שעל מראה פניו ניתן היה לשער כי הוא כאן רק בתקן חירום ובימים כתיקונם הוא יושב משעומם בביתו כפי שמתאים לאנשים בגילו. הוא קפץ ממקומו והרים את ידו, ניכר היה כי דבר חשוב בפיו, "לדעתי, מדובר על משהו הרבה יותר מסוכן ממה שמצביע המודל הצרפתי, הרי מדדי לחץ האוויר היו גבוהים בהרבה ולפי הרוחות הדרומיות שמביאים עמם אוויר קר ולח יתכן מאד שנכנס לשקע ברומטרי במרחק של כארבע מאות קילומטר מכאן, מה שלבטח יקפיץ את כמות המשקעים השונה ויגדיל את הסופה פי כמה! רק תדמיינו את המודל הצרפתי בתוספת כפולה של משקעים! הלא הנזק יהיה פי כמה וכמה, יכול להיות שמדובר על צד קצת רחוק אבל חייבים לקחת את זה בחשבון, תחזית שכזאת תקפיץ את מפלס המים ותגרום לכל אלו שיחליטו להישאר בבתי האבן המוגנים כשהם בטוחים כי הרוחות לא יכולים לפגוע בהם, לטבוע במים".

הלה המשיך והסביר את דבריו וטענותיו בתוקף: "המודל הצרפתי אמנם מחשב שקעים ברומטרים, אבל הוא לא לוקח בחשבון את הצירוף של המשקעים יחד עם הרוחות הדרומיות, מה שבוודאי צריך להשפיע על השקע ועל הלחץ האוויר במרכזו, דבר שיכול להגביר פי כמה וכמה את המשקעים.

ראש שירות הצוות המטרולוגי שקע בהרהורים למשך כשתי דקות אז הרים את ראשו ופנה לדובר כשהוא מסכים עם טענתו: כן, יש צדק בדבריך ויטילוק, אתה ממש צודק, חייבים לקחת בחשבון גם אופציה כזאת, ואם אכן חלילה זה מה שיקרה אנחנו ממש בבעיה רצינית, קשה לי להאמין שנצליח להתגבר על חילוף האנשים שיישארו בבתיים, מדובר כאן במאות אלפי בני אדם, אפילו אם כל צוותות החירום יצאו לשטח יהי קשה לשלוט על האירוע, וגם עד שהם יגיעו מי יודע מה יהיו הנזקים"

מרכז הסופה.

הסופה הקשה הגיחה בבת אחת, רוחות במהירות של מאות קמשי"ם החלו להשתולל כשהם מעיפים כל שנקרה בדרכיהם, משאיות ששוקלות מספר טונות התהפכו כמו רכבי משחק קטנטנים כשהם מיטלטלים מצד לצד. לאחר כמחצית השעה של רוחות מטורפות הגיע תורם של הגשמים והשיטפונות לבוא, השמים נפתחו ומפלים של גשמים ירדו בעוז יחד עם הרוחות המשתוללות, הרחובות כולם הוצפו במסות של מים, מפלס המים עלה בתוך מספר שעות לגובה של כמה מטרים, מה שגרם באופן מידי להצפת כל הבתים החד קומתיים ובפרט בייסטמנים השוכנים תחת לקרקע.

רק כעבור עשרים שעות שככה לה הסופה כשהיא מותירה אחריה הרס בלתי נתפס, אלפי הרוגים מאות אלפי בתים הרוסים, אין חשמל ואין מים, אין כבישים, אין מקום רכבים, אלפי בתים נותקו מכל גישה קרקעית.

בכל משך זמן הסופה לא היה ניתן בכלל לחשוב על עזרה לתקועים במקומות הסופה, הסופה הייתה עוצמתית וחזקה בכדי שיהיה ניתן לחשוב על עזרה כל שהיא, רוחות עוצמתיות במהירות של מאות קילומטרים, גשמים וברד שניתכו בעוז, ערפל סמיך, כל אלו מנעו בעד כל מי שרק חלם לנסות להושיט עזרה, רק כחלוף הסופה וכשוך הרוחות, לאחר שהתפזרו העננים ושמש מחייכת ומלטפת יצאה וזרקה את חומה הנעים, ניתן היה לגשת למקום להגיש סיוע ויחד עם זאת לעמוד את הנזקים.

אולם גם אז עדיין המצב היה רחוק מלהיות טוב, הרוחות שהעיפו את הרכבים והמשאיות כמו היו שקיות ניילון כשהם מטיחים אותם בחזקה על הכבישים, יחד עם כמות העצים שקרסו על מקומם או עפו ברוח משל היו עלי שלכת, גרמו להרס רב של כל הכבישים, מה שמנע באופן

וודאי את גישתם של כלל רכבי ההצלה לכל מקום. עבור מצבים מעין אלו הוקמה יחידת צחל"ם - צוותי חירום למצבים מיוחדים.

יחידת צחל"ם יצאה לפעולה. צוות החירום פעל כל העת בעיקר דרך האוויר, כשמסוקים מוזנקים לכלל המקומות אליהם נחסמה הגישה, המסוקים פרקו כל העת אוכל ומזון לאנשים התקועים ויחד עם זאת פעלו לחילוץם כפי מה שהתאפשר.

טוב, וכעת הגענו לשלב החתימות", האיש הצעיר לבוש החליפה המהודרת שהציג את עצמו בשם "סטרן ויקו", ישב נינוח ומחויך על כסא המנהלים במשרדו המפואר, הוא הושיט את ידו למגירה קטנה שמתחת השולחן משם שלף ערמת דפים מלאי אותיות קטנטנות והניח אותם לפני ג'ק.

בכדי להשלים את העסקה, הסביר ויקו בקול נחמד, "עליך לחתום בעמוד 25, בעמוד 77 ובעמוד 115 ובעמוד האחרון וזהו, ברגע שחתמת אתה מסודר עם עתיד כלכלי עד זקנה ושיבה, מרגע זה הכסף יתחיל לעבוד בשבילך בדיוק כמו שהבטחנו לך בשלל הפרסומות. בא אני אראה לך בדיוק היכן לחתום", המשיך ויקו להציע בנחמדות כשהוא קם מכסאו ונעמד מאחורי גבו של ג'ק, "הנה כאן בעמוד הזה למטה", ויקו הצביע לעבר מקום החתימה כשהוא דוחף את הדפים תחת עטו של ג'ק, "הנה קח את העט ותחתום מה קורה חבל על הזמן" קול של ויקו נעשה לרגע לחץ וכעוס שעה שג'ק קימץ את אצבעותיו ואחז בעט בחזקה.

רגע על מה בדיוק אני חותם", ג'ק התגבר על הבושה שאחזה בו, וכשפניו מסמיקות מעט הוא ניסה לשאול בקול מגמגם

הכל בסדר" השיב ויקו כשהוא

חוזר באחת לקולו הנחמד והחביב, "כל מה שהסברתי לך בשעה האחרונה כתוב כאן בדפים, זה בסך הכל קצת בצורה יותר מפורטת, פשוט כשחותמים על חוזה הכל צריך להיות כתוב בצורה מסודרת, לכן זה חוזה ארוך, כל מה שכתוב כאן זה מה שדיברנו בשעה האחרונה", התנצל ויקו על האי בהירות.

כן, הרי ברור גם לי וגם לך שאתה לא הולך לעבור כעת על מאתיים חמישים ושתיים עמודים", המשיך ויקו להסביר ולשכנע, "וגם אם תעבור הרי אתה לא תבין את כל המושגים. הבחורים שלנו עשו בשבילך את העבודה, אתה יכול ללכת לישון בראש שקט, סמוך על עורכי-הדין המקצוענים שלנו, אתה מבין, עכשיו זה לא הזמן להכנס לפאניקה ולחששות שווא", ניסה ויקו לשכנע שוב, "מדובר כאן בעסקת חיים, בתוך חצי שנה אתה מתחיל לקבל על בסיס חודשי תשואה שנתית של עשרים וחמשה אחוזים, אתה יכול להיות רגוע, תוך ארבע שנים סיימת לכסות את ההשקעה ואתה מתחיל רק להרוויח".

יודע מה" הוסיף ויקו בנחמדות, "בכלל אם תרצה תוכל לחתום גם על המסמך הזה", הוא התכופף והוציא מהמגירה התחתונה ערמת מסמכים נוספת, "כאן מופיע שאתה מוותר על קבלת רווחים למשך עשר שנים ואתה משאיר את כספי ההשקעה אצלנו כדי להמשיך להניב עוד ועוד רווחים מהרווח הראשוני, כך הכספים שהרווחת ימשיכו לעבוד בשבילך וכך תרוויח הון על ידי אפקט ריבית דריבית, אתה מבין? חתימה קטנה ואתה מכפיל את הרווחים!"

ג'ק משך שוב את ידו לאחור לאחר שכבר שקירב אותה על מנת לחתום, ויקו שזיהה את טלטלת נפשו, התנצל והציע מיד: "טוב לא חשוב כרגע, על המסמך הזה תוכל לחתום תמיד כשתרצה,

השעה לעבור על הנתונים כדי להיות מוכנים, בעוד כחצי שעה עליכם להתייבב במנחת המסוקים, אני כבר מחכה לכם שם.

המפקד סיים את דבריו ועזב את החדר, שמונת אנשי הצוות ניגשו לשולחן ונטלו כל אחד את תיקיו כשהם מתחילים לעבור על המסמכים.

ג'ק לקח חמישה תיקים מהשולחן, תפס לעצמו פינה צדדית בחדר והתיישב כמו יתר חבריו לעבור על התיקים. הוא פתח את התיק הראשון וידיו קפאו באחת, מבטו נח על התמונה שהופיעה בצד שמאל של הדף, הפרצוף המחויך תפס את עיניו מיד, התמונה הייתה כל מוכרת וכואבת, הוא זיהה אותו מיד וזה צרב בו כמו מכווה בבשר החי, כל כך מוכר וכל כך כואב, עיניו של ג'ק נעו מיד ימינה רק בכדי לאשש את השערתו, אכן כן, הוא צדק, השם שהופיע למעלה בצד ימין של הדף היה לא אחר מ-"סטרן ויקו", שריריו של ג'ק החלו לנוע באי נוחות, הוא חטף סחרחרות קלה ונפל לאחור על משענת הכסא, 'זהו האיש, הוא ולא אחר, אותו אחד שעקץ אותי ועשק את כל כספי'

ג'ק חזר במחשבתו שנים רבות לאחר, הוא נזכר בפגישה במשרדו היוקרתי, בחיך הלבבי בו השתמש ויקו, אותו חיך בו נראה הוא גם כעת בתמונה, אז הוא היה קצת יותר צעיר כעת הוא נראה יותר מבוגר אבל ממש עם אותו חיך, אותו חיך שהתברר לבסוף כחיך חנפני, שקרי, זדוני...

הכעס החל לפעפע בקרבו של ג'ק, קצף החל לצאת מפיו שעה שהוא נזכר במעשה העוקץ ממנו עוד לא התאושש עד עתה, בצער הגדול, בבושה ובאי נעימות אותם קיבל מסובביו, בלחץ הגדול בימים בהם הדברים עוד לא היו ברורים דיו, ובכאב הגדול בימים שאחרי.

זה לא יתכן איזה אבסורד'

מעסקים והשקעות על ידי הסכום שחסף בצעירותו, ולחיות את חייו בשלווה, כעת הוא הבין שהוא חייב למצוא לעצמו מקצוע מכניס בו יעבוד על מנת לפרנס את עצמו ובני משפחתו. חיפושים שונים של ג'ק אחרי מה שמתאים לו, הובילו אותו בסוף ללימוד חילוץ לכודים מהאוויר, ובתוך כשנתיים הוא אף התקבל לעבודה ביחידת צה"ל - יחידת קומנדו לחילוץ הממוקמת באזור מגוריו ומנוהלת תחת הרשות העירונית.

"חברים" אנחנו נכנסים לפעולה". ג'פרי המפקד העביר את מבטו על פני כל הפעילים כשהוא רווה נחת מפקודיו, "בדפים שבידי יש רשימת שמות מדויקות בהם מופיעים כל הלכודים המתגוררים במדינת ניו-יורק כולל המקומות המדויקים בהם הם נמצאים וזאת על פי מידע שהתקבל מהלכודים עצמם לאחר הסערה. אנחנו כיחידת חילוץ הממוקמת בניו-יורק וכמי שמחויבים לאלו המתגוררים במדינתנו תחילה, נפעל תחילה לחלץ את כל הלכודים המופיעים ברשימה שבידי, רק אחרי שנסיים אתם נוכל לעבור הלאה להמשיך לחלץ לכודים לפי הזמן והאפשרויות שיעמדו לרשותנו"

"מוכנים?"

"כן" המפקד שמונה אנשי צוות הרימו את ידיהם למעלה במרץ, ראו את המורל על פניהם, ניכר היה כי הם מוכנים לצאת לפעולה מיידית ככל שתדרש וכי הם מוכנים לכל תרחיש אפשרי.

"טוב" אז קדימה", המשיך המפקד בדבריו לאחר שהבחין במוכנותם, "בערמת המסמכים שאני מחזיק בידי מופיעים השמות והמיקומים המדויקים של הלכודים כולל תמונות ברורות שלהם, כל אחד יקבל כאן חמשה תיקים של לכודים אותם עליו יהיה לחלץ בפעילות זו, כרגע עומד לרשותכם מחצית

כרגע נתמקד בעסקה שלנו, אז הנה ארבעה חתימות וסיימנו, תאמין לי לא כולם זוכים, יש לך מזל גדול שעסקה כזאת נפלה לידך"

הפגישה הסתיימה כשויקו לוחץ את ידו של ג'ק בחביבות, ומגד, ג'ק יצא מהמקום כשלבדו מפרפר ומחשבותיו טורדות אותו שוב ושוב, 'האם השקעתי את כספי במקומות הנכונים? האם הביטחונות אכן שווים את זה? ויקו אמנם נראה איש צעיר ומבטיח ככזה שהעתיך לפניו, אבל האם יש באמת כיסויים להבטחות האלו או שמא מדובר כאן באיזה...', ג'ק העדיף לא לחשוב על כאלו רעיונות, הוא הסיח את דעתו וניסה לחזור חזרה לשגרת חייו.

רק כעבור כחודשים הבין ג'ק כי אכן הוא עשה את "עסקת חייו", עסקה של פעם בחיים עליה יותר לא יחזור, היה זה באותו הבוקר בו כותרות העיתונים זעקו על העוקץ הגדול של חברת VKO & RDS בע"מ, עוקץ שנעשה בצורה מתוחכמת ללא כל עבירה על החוק, כשחברת הענק פשטה את הרגל זמן קצר לאחר שבעליה משך את כל הכספים בצורה מסודרת כשהוא עושה רווח נקי של עשרות מיליוני דולרים על חשבונם של אנשים תמימים ששמו את כספם על קרן הצבי. הרבה לא היה לו מה לעשות, במקום המשפט שם מקום הרשע, לאחר בירור קצר עם מספר עו"ד, הבין ג'ק כי למרות שהעוקץ ברור מבחינה משפטית ויקו יצא זכאי, החברה כחברה בע"מ פשטה את הרגל ונסגרה כשבעליה פטורים מכל חובות החברה בו זמן שהם מחזיקים את כספי המשקיעים בחשבונות בנק פרטיים, המשרד היוקרתי ננטש, ויקו התאדה ונעלם, וג'ק ותמימים נוספים נותרו להתמודד עם ההפסדים האדירים כשהרווח היחיד שנותר להם הוא לימוד הלקח לגבי השקעות בעתיד.

עבור ג'ק הייתה זו מכה קשה, הוא הבין כי כעת הוא צריך לעשות 'מחשב מסלול מחדש', אם עד עתה היו לו חלומות להרוויח רק

כבר מרגיש, והנקמה אין מתוק יותר ממנה.

ג'ק הסיט את עיניו לעבר שעונו, מחצית השעה אותה הקציב המפקד כמעט חלפה, המחשבות והזיכרונות לקחו לו את הזמן אולם זה היה שווה, בעוד מספר שעות הסיפור הזה נגמר, ויקו יענש כמו שצריך, ג'ק נטל את ערמת התיקים והכניס אותם לתרמילו, על שאר התיקים הוא יעבור כבר במטוס.

הם היו כבר באוויר למעלה למעלה, מספר שעות של טיסה לפנייהם עד לפעולת החילוץ, ג'ק התיישב על מקומו והחל לעבור שוב על הדפים של שאר המחלצים, הוא רצה להספיק לעבור על כל התיקים עוד לפני שהם מגיע למיאמי, אולם הוא לא היה יכול להתאפק, הוא הרגיש שהוא חייב שוב לחוש את טעמה המתוק של הנקמה, הוא חייב להציץ שוב בפרטיו של האיש שהרס לו את החיים וכעת הוא זה שהולך לסיים לו את החיים, הוא נטל את התיק של ויקו שוב והחל לעבור על פרטיו.

ויקו סטרן בן שלושים ושמונה, תושב העיר ניו-יורק, נסע לצורכי עסקים למיאמי, שם נמצא כבר מ-1 לחודש...

עיניו חלפו שוב על השורות כשהוא נהנה מכל רגע של מחשבה על הנקמה הקרבה ובאה.

הוא כבר כמעט סיים את התיק של ויקו, כשעיניו קלטו את תיבת ההערות שהייתה מלאה בכתב יד צפוף.

חילוץו של ויקו חשוב מאד, 2 ההנאה שיש לג'ק היא מהנקמה הקרבה ובאה, וזהו חלק המים שבנקמה, כי הנקמה מורכבת מאש ועפר שזה קשיות המלחמה בחבירו, וממים שזה חלק המתיקות שבנקמה, שמגיעות את פעולת הנקמה.

החילוץ יערך בשתי שלבים.

בשלב הראשון מסוק מנחית את איש יחידת הקומנדו על גג הבית ועוזב את המקום. כעת איש הקומנדו מחפש מקום תרופה בגג הבית אותו יוכל לשבור וכמה שיותר קרוב לפינה המערבית דרומית של הבית שם נמצא הלכוד, זמן המקסימום העומד לרשותו של איש החילוץ מרגע הנחיתה עד שלב שבירת הגג, הינו שלושים וחמש דקות בלבד.

במקביל, איש הקומנדו עומד

בקשר כל העת עם הלכוד, על מנת למנוע את פגיעתו בעת שבירת הגג.

בשלב השני - לאחר שמתקבל

דיווח מאיש החילוץ על הצלחת שלב א' של הפעולה, המסוק חוזר ומחלץ את שניהם על ידי קשירת חבלים.

ג'ק הרים את עיניו מהדף, עבורו

זה הספיק, הוא כבר ידע איך הוא ישאיר אותו שם ולנצח, דיווח פשוט על כך שאין נקודת תרופה בה ניתן לפרוץ לגג במהירות, יוביל לכך שיעזבו את ויקו בביתו ויעברו לנסות לחלץ את הלכוד הבא, ועד שיחזרו אליו לבטח כבר לא יהיה למה לחזור, ויקו המושחת יישאר שם לנצח.

יצר הנקמה החל לפעפע בלבו

של ג'ק כשטעמה המתוק עולה בפיו, התכוניות היו סדורות עבורו, כעת הוא עומד בפני סגירת מעגל בן קרוב לעשרים שנה, מעגל שאמנם לא נסגר בשלמותו כי את הכסף הוא לא רואה, אבל את הנקמה הוא

1 הקנאה כשהיא מתגלה מצד העפר שבאש, מגלה את מדרגת הנקמה, מה שהאדם לא רק מקנא אלא מקנא באופן של נקמה בחבירו. ועניין הנקמה הוא המתיקות שיש בנקמה, מה שהאדם נהנה לנקום בחבירו, וזהו עפר דאש דמים, עפר-קשה, אש-מלחמה, והיינו מלחמה קשה בחבירו, וכאשר זה נעשה מחמת הנקמה שנוקם את נקמתו אזי מתגלה המים שהם התאוה וההנאה שבנקמה, המניעות את פעולת הנקמה.

המשיך ג'ק להרהר בלבו, 'הרי כל מה שאני כאן זה רק בגללו, בגלל העוקץ שהוא עשה נאצלתי לצאת לעבוד, וכעת אני הולך להציל אותו, לא יקום ולא יהיה', ג'ק התכוון על מקומו שפתיו נקפצו ועיניו ירו זיקים, כל מראהו הביע מצב של איש הדורש נקם, 'ויקו המורשע לא הולך להיחלץ, אני ידאג שהוא יישאר שם לנצח'.

ג'ק עיין שוב בדף והחל לעבור על הפרטים של התיק.

ויקו סטרן בן שלושים ושמונה, תושב העיר ניו-יורק, נסע לצורכי עסקים למיאמי, שם נמצא כבר מ-1 לחודש,

בעבר ניהל מספר חברות, כהיום משמש כיועץ....

ג'ק דילג על הפרטים שפחות

עניינו אותו, הוא ידע את אשר לפניו, כרגע מה שבעיקר הוא צריך לדעת, היכן נמצא האיש ומה מצבו, רק כך הוא יוכל לתכנן כראוי איך להשאיר אותו שם...

הוא קפץ מקטע לקטע עד שקלטו עיניו את אשר חיפש.

הכותרת הייתה - פרטי הלכידה ותוכניות החילוץ, ג'ק החל לעבור על הפרטים במהירות.

נמצא כעת במיאמי בשכונת SROFKLR רובע NRKMT, בבית מספר 536/63

תנאי השטח

הבית כולו מוצף מסביב, על פיו דיווחיו של הלכוד, המים חדרו כבר לקומה הראשונה של הבית, וכעת הם הולכים ומטפסים משעה לשעה. הלכוד נמצא בחדר הדרומי מערבי בקומה השניה כשהוא נעול בחדרו ללא אוכל ומים כבר למעלה מיממה וחצי.

תוכניות חילוץ

"ג'ק" נשמע לפתע קולו של המפקד, הגענו למשימה הראשונה,

ג'ק ניגש בשמחה כשהוא חש תחושה של שליחות והצלחה, עבור ויקו ומשפחתו ובעיקר עבור עצמו, הוא ניצל ממידת הנקמה, והוא הולך להציל את ויקו ומשפחתו בשמחה.

הרעיון של הסיפור

ג'ק נופל בעסקה כושלת ומפסיד כסף רב, על ידי נוכל בשם ויקו.

מספר שנים לאחר מכן מתחוללת סופה קשה וג'ק נשלח למשימת חילוץ, לפתע הוא מגלה שהוא נשלח לחלץ את ויקו.

יצר הנקמה מפעפע בלבו והוא מתכוון להתחמק מחילוץו של ויקו ולדאוג שהוא יישאר במקום בו הוא לכוד ויטבע למוות.

אך לפתע מתברר לג'ק כי אשתו של ויקו מסכנה מאד ויכול לבוא למצב נפשי קשה, וכן יש לויקו בן מסכן שיסבו מאד אם אביו לא יחזור.

רחמי של ג'ק מתעוררים על בני משפחתו של ויקו ועל ידי כן יצר נקמתו מתבטל.

מי שיצר הנקמה בוער כנגדו, קשה פי כמה. ולכן העצה הפשוטה לחשוב על בני משפחתו ועל סובביו שגם הם יפגעו מהנקמה, וכך מתעורר רחמים וחמלה עליהם, והאדם כובש את כעסו קנאתו ונקמתו, עד שנקמתו שוקטת ומתבטלת. וזה מכוח מידת הרחמים שהיא מיסוד הרוח, וכאשר האדם מעורר את הרוח הזאת היא מתגברת על העפר דאש דמים שדורש את הנקמה, כי הנקמה מורכבת מעפר אש ומים בלא רוח, וכאשר מתגלה באדם גם יסוד הרוח, מכוח הרוח בטלים כוחות הנקמה שבנפש.

בתקופה האחרונה ג'ק החל להתקרב לשמירת התורה והמצוות על ידי אחד מארגוני הקירוב האזוריים, כשבשבוע האחרון הוא אף התארח באחת מהסעודות אצל משפחה דתית שומרת תורה ומצוות, כדי להכיר מעט מקרוב את היהדות.

אבי המשפחה בסעודת שבת

פתח כמה ספרים וכפי שהסביר לג'ק היו אלו ספרים הנקראים ספרי מוסר, ספרים שמטרתם ללמד את הבן אדם איך להתנהג בצורה מכובדת וראויה. הנושא הפעם היה הנקמה. הוא קרא שם כל כך הרבה נגד הנקמה, כמה קשה להתגבר עליה וכמה יש לאדם תאוה מתיקות ותשוקה לנקום, אולם מגד כמה שפלה הנקמה. בהמשך אבי המשפחה גם נתן מספר עצות כיצד להתגבר על הנקמה.

המחשבות על אותה שבת עוררו

את ג'ק, הוא הרגיש כי לא סתם דווקא השבת הוא שמע את הדברים האלו, כעת התפקיד שלו להתגבר ולא לנקום, נכון זה קשה, הוא כל כך כועס על ויקו, אבל באמת הנקמה היא דבר גרוע ושפל ביותר, הרי מה זה יעזור לו לנקום בוויקו וכי בגלל שויקו ימות כספו ישוב חזרה, הלא ברור שלא, אם כן איזה תועלת יצא לו מהנקמה.

ג'ק המשיך להרהר לעצמו, 'אולי זה באמת קצת קשה, אבל כשאני חושב על הילד המיוחד של ויקו, על האשה שהוא השאיר בבית, הרי אני כל כך מרחם עליהם וקשה לי באמת לנקום בו ולהשאיר אותו שם לטבוע למוות. אז קדימה יש לי עצה חדשה שלא שמעתי בשבת להתגבר על הנקמה, עלי לנצל את נקיפות המצפון שיש לי כדי להתגבר על הנקמה לה אני כל כך מחכה, וללכת להציל את ויקו מהטביעה.³

3 "כי קנאת חמת גבר ולא יחמול ביום נקם" (משלי ו' לד). היפך הנקמה היא החמלה, ולכן העצה להתגבר על מידת הנקמה היא על ידי חמלה, על ידי שהאדם מעורר בעצמו חמלה על האדם שהוא רוצה לנקום בו, אלא שלעורר חמלה על

יש להזדרז עם חילוץו של האיש ולעדכן את החפ"ק מיד עם חילוץו, המצב בביתו רגיש, נולד לו בן לפני כחודש, וכן אשתו שיכלה את אביה ואת אחותה בתאונה קטלנית לפני כמחצית השנה, מצבה של אשתו כעת מאד רגיש ושלומה הנפשי בסכנה גדולה.

כמו"כ לויקו ילד הלוקה בתסמונת

נדירה הגורמת לו לתלות כמעט קבועה באביו שמשוחח עמו כל יום ועוזר לו מרחוק, כשבנוסף כעת ילדו נכנס להתקף חרדה בעקבות מצבו של אביו.

המילים האחרונות הפריעו לג'ק,

הרהורים שונים החלו לעלות במוחו, 'אז מה אם ויקו הוא פושע ומושחת, אבל מה אשמים בני משפחתו, כמה מסכנה תהיה אשתו ששיכלה את אביה וכעת תשכל את בעלה, כמה מסכן יהיה הילד המיוחד של ויקו שכל כך זקוק לאביו. נכון שויקו פושע, מושחת, גנב ונוכל, אבל מה עם בני משפחתו, כמה מסכנים הם יהיו כשהם יגלו שאביהם נספה בסופה.

הרחמים והחמלה החלו לחדור

בלבו של ג'ק, הוא חש סתירה פנימית בתוך עצמו, מחד הוא הרגיש שהוא חייב לנקום בוויקו, הרי הוא זה שהרס את חייו, הוא זה שגרם לו כך כך הרבה עגמת נפש וצער, אולם מאידך הוא חש שהוא לא מסוגל, הוא לא מסוגל להרוס לאשתו ולילדיו את החיים, הוא לא מסוגל לחשוב על ילד שיחיה כל חייו בחרדות ובסבל ועל משפחה שלמה שתתמוטט.

ג'ק עבר טלטלה פנימית מצד

לצד, מחד הוא חש דחף פנימי לנקום בוויקו, אולם מאידך הוא לא היה מסוגל.

הסערה שאחזה בג'ק לא נתנה

לו מנוח, המסוק כבר התקרב למיאמי, כשג'ק נזכר לפתע בשבת האחרונה אותה עשה אצל משפחה אורתודוקסית.

קול הלשון

073.295.1245 ♦ 605-313-6660 2 » 4 » 12

1

בלבבי משכן אבנה

2

ארבעת היסודות

3

סדרת "דע את"

4

התבודדות

5

תפילה

6

ספרי קודש

7

דרשות

8

פרשת השבוע

9

מועדי השנה

11

בלבביפדיה

מחשבה / עבודת ה'

10

תורה, גמרא, שו"ע

12 » אוצר אותיות

13 » ליקוט צורת אדם ועבודתו

14 » עבודת הנפש לפי עשר הספירות

חדש!

להאזנה לשיעור

ומקיישים: כוכבית [*] סולמית [#] ->

[מספר שיעור] -> סולמית [#]